

Dyr. mgr Anna Miżowska
psycholog/pedagog poradni
Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
„EMPIRIA.PL”, RSPO: 121656
Ul. Żubardzka 4, pok. 45
91-032 Łódź

Łódź 24.08.2026 r.

Prezes Rady Ministrów
Donald Tusk
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Departament Wniosków, Petycji
i Skarg
al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa

Petycja

w przedmiocie zmiany przepisów prawa - ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, 1871, 1897, z 2025 r. poz. 619, 620, 621, 622, 1162, 1794, 1837, 1864, z 2026 r. poz. 187, 203, 328, 370, 635, 637, 821, 912) w sprawie dotyczącej życia zbiorowego w imię dobra wspólnego, które mieści się w zakresie zadań i kompetencji adresata petycji.

Działając na podstawie art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) wnoszę o podjęcie przez Prezesa Rady Ministrów działań w zakresie zmiany przepisów Prawa o szkolnictwie wyższym.

Przepisy ww. ustawy (np. art. 69, 70) regulują, że przyjęcie na studia następuje między innymi przez okazanie świadectwa dojrzałości – jest to wymóg obligatoryjny. Przepis ten swoją oficjalną tradycję rozpoczął w 1812 roku w czasach Księstwa Warszawskiego. Jednak twórcą egzaminu maturalnego na ziemiach polskich – po I rozbiórce był Karl Abraham von Zedlitz und Leipe – baron pruski. Egzamin maturalny utrzymał w Polsce swoją moc – jako jedynej „przepustki” na studia do dnia dzisiejszego. Było to bardzo dobre rozwiązanie, które jednak nie nadąża za zmieniającymi się warunkami otaczającego świata i nie obowiązuje już nawet w kraju będącym następcą prawnym Prus - Republice Federalnej Niemiec. W kraju będącym prawnym i historycznym następcą państwa, które wymyśliło i opracowało maturę, nie jest ona obowiązkowa, aby dostać się na studia.

Obecnie na rynku pracy istnieją wymogi, iż by uzyskać niektóre z uprawnień zawodowych niezbędne jest posiadanie wyższego wykształcenia. Jest to szeroki wachlarz zawodów w wielu branżach i specjalnościach, między innymi:

- budownictwo (bez wyższego wykształcenia - uprawnienia wyłącznie w ograniczonym zakresie),
- edukacja (wyłącznie instruktor praktycznej nauki zawodu lub praca za zgodą kuratora),
- bezpieczeństwo i higiena pracy (specjalistą ds bhp wyłącznie osoba z wyższym wykształceniem),
- doradca zawodowy (wyłącznie wykształcenie wyższe i 3 lata doświadczenia zawodowego),
- bardzo szeroki zakres stanowisk członków korpusu służby cywilnej czy jednostek samorządu terytorialnego,
- i inne.

Przy czym problem ten nie dotyczy tylko osób posiadających tytuły „technika” na podstawie Prawa oświatowego, ale także szerokiej rzeszy wysokiej klasy specjalistów posiadających tytuły w rzemiośle „mistrz”. Osoby te od początku edukacji były związane z rynkiem pracy, a wykształcenie zdobyli w oparciu o zapisy ustawy z dnia 22 marca 1989 r. o rzemiośle (Dz. U. 2026 r. poz. 46) z jednoczesnym wykonywaniem pracy jako osoby młodociane - „czeladnicy”.

Do naszej placówki zgłaszają się wysokiej klasy specjaliści, którzy ukończyli edukację na poziomie szkoły średniej (lub posiadają dyplom technika czy mistrza) i natychmiast rozpoczęli karierę zawodową. Posiadają bardzo bogatą wiedzę i doświadczenie zawodowe, lecz ich dalszy rozwój zawodowy lub przekwalifikowanie np. w kierunku przekazywania wiedzy nie są możliwe.

Zdanie egzaminu maturalnego w wieku 30-40 lat, 10 czy 20 lat po ukończeniu edukacji wiąże się w zasadzie z przerwaniem kariery zawodowej, zawieszeniem wykonywania działalności gospodarczej oraz ograniczeniem życia rodzinnego (z opieką nad dziećmi lub wnukami włącznie), co przy obecnym tempie życia jest nie tylko niemożliwe i realne, ale i wskazane.

W zasadzie jedyną realną radą na taką sytuację jest wskazanie możliwości ukończenia studiów w pozostałych krajach UE, gdzie od wielu lat jest to jedna z wielu ścieżek edukacyjnych na poziomie szkoły wyższej. W krajach UE dopuszczalne jest podjęcie studiów bez posiadania świadectwa maturalnego, jedynie z dokumentem ukończenia szkoły średniej i odpowiednim doświadczeniem zawodowym.

Osoby te zmuszone są więc kończyć studia (odpłatnie) w Niemczech czy Szwecji gdzie studiowanie bez świadectwa maturalnego, a z odpowiednim doświadczeniem zawodowym i ukończoną szkołą średnią czy zawodową jest możliwe.

W kraju będącym prekursorem matury w Niemczech, aby dostać się na studia wystarczające jest ukończenie szkoły zawodowej „*ausbildung*” oraz 2 – 3 lata stażu pracy w zawodzie nawet tylko pokrewnym dla danej dziedziny studiów. W Wielkiej Brytanii istnieją także ścieżki – dla osób dorosłych prowadzące do studiowania bez uzyskania „przepustki” w postaci ukończenia odpowiedniego poziomu edukacji np.: „*Foundation Year*” czy „*Access to Higher Education*”.

Osoby posiadające polskie dyplomy czy świadectwa mogą ubiegać się o przyjęcie na studia np.: w Niemczech, Wielkiej Brytanii czy Szwecji. Dyplomy uzyskane w tych krajach, co do zasady są uznawane w Polsce.

Umożliwienie uzupełnienia formalnych kwalifikacji osobom posiadającym średnie wykształcenie, tytuł zawodowy technika, tytuł mistrza w danym zawodzie rzemieślniczym, którzy jednocześnie legitymują się odpowiednim stażem pracy lub wykonywaniem czynności zawodowych na podstawie działalności gospodarczej czy działalności wykonywanej osobiście będzie wymagało konsultacji także ze środowiskiem akademickim. Konsultacje te powinny odpowiedzieć na pytania w zakresie tego trybu rozpoczęcia studiów, np.: wymaganego stażu pracy/działalności, wymaganej średniej arytmetycznej z ocen na świadectwie, oceny na dyplomie, itp.

Dłuższe utrzymywanie takiej sytuacji – w której osoby o bardzo wysokich kompetencjach nie mogą w sposób realny (a nie tylko teoretyczny) uzupełnić kwalifikacji zawodowych nie tylko obniża konkurencyjność naszych uczelni i zmusza do studiowania za granicą, ale także blokuje bardzo duży potencjał ludzki na rynku pracy tkwiący w tysiącach wysokiej klasy specjalistów - przy jednocześnie występujących brakach kadrowych, szczególnie widocznych np. w szkolnictwie.

Sytuacja w tym względzie jest trudna do logicznego uzasadnienia, kiedy doradcą zawodowym może być osoba z 3 letnim stażem pracy i wyższym wykształceniem, która o pracy zawodowej ma bardzo słabe pojęcie, a nie może nim być osoba z 30 letnim doświadczeniem w różnych zawodach, dziedzinach i sektorach gospodarki.

Zdarza się, że pracujemy z osobami z bardzo bogatym doświadczeniem w budownictwie, które już pod koniec swojej kariery zawodowej pragną zmienić styl życia i pracę. Osoby te nie mogą jednak swoją bardzo bogatą i wysoce specjalistyczną wiedzę dzielić się z młodzieżą ponieważ nie posiadają wyższego wykształcenia. Natomiast osoba w wieku 25 lat po ukończeniu studiów zgodnie z logiką naszych przepisów - takową bogatą wiedzę i doświadczenie posiada i może wykonywać zawód nauczyciela przedmiotów zawodowych.

Uelastycznienie krajowych przepisów pozwoli uzupełnić krajowy zasób specjalistów od których wymagane jest wyższe wykształcenie. Osoby te posiadają bardzo bogate doświadczenie oraz często unikalną, specjalistyczną wiedzę, będą mogły rozpocząć pracę w różnych sektorach od przemysłu, budownictwa, edukacji po korpus służby cywilnej czy jednostki samorządu terytorialnego. Możliwe jest także - po przekwalifikowaniu dłuższe przebywanie na rynku pracy np. dzieląc się z młodzieżą swoim bogatym doświadczeniem i wiedzą.

W Polsce nie jest potrzebne obniżenie wymogów dla wykonywania konkretnego zawodu, lecz umożliwienie specjalistom z odpowiednim stażem pracy zdobycie wymaganych kwalifikacji w sposób rzeczywisty i realny, a nie tylko abstrakcyjny i teoretyczny.

Wyrażam zgodę na ujawnienie na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję lub urzędu go obsługującego danych osobowych podmiotu wnoszącego petycję.

NIEPUBLICZNA PORADNIA
PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA
„EMPIRIA.PL”
ul. Żubara 100A, 10-100 Łódź
Tel. 510 77 11 20, 510 77 11 21, 510 77 11 22
NIP 947-195 77 12 REGON 141724122

